

Planering med osäkerheter – Komplexa processer i samhällsplanering (del I)

Heiti Ernits, kulturgeograf, doktorand

RI
SE

PLANERINGENS SYFTE

Syfte: "...att skaffa **styrmöjligheter** i situationer där det **råder problem och osäkerhet**"
(Strömberg, 1986, s. 18)

Planering handlar delvis om att hantera eller **minska osäkerheter**

Syfte: "...either to **solve the problems** that inhere to the situation, or to **improve the situation**, or to establish a **general control and dynamic over the environment** so as to obtain **organized progress** within it." (Ozbekhan, 1969, s. 152)

PLANERA MED OSÄKERHETER

Inte bara "fysisk planering", utan den "kommunala planeringen" har **vidgats**:

- Energihushållning
- Trafik, mobilitet och beteendefrågor
- Tillgänglighet
- Sysselsättning och arbetsmarknadsfrågor
- Näringslivsutveckling
- Äldreomsorg, barnomsorg, fritidsverksamhet, skola (ex. lokalresursplanering, mobilitet)
- Folkhälsofrågor
- Miljö- och hållbarhetsfrågor
- Bostadsförsörjning
- Ekonomiska, demografiska och sociala fenomen (avbefolkning, företagsflytt, utsatta områden)
- **Tvärsektoriell samverkan** och integration av policy viktig imperativ

ORGANISERING

- Sektorerna är kvar – regional kollektivtrafik, trafikverk, miljöbalken, PBL, SoL etcetera.
- Kommunen organiserad efter "stuprör" (socialtjänst, skola, lokalplanering, bostadsbolag etc)
- Fler aktörer med och driver planeringen: civilsamhället, företagare, exploatörer, EU etc.
- Planeringsmiljön utmärks av **fragmentering** (vertikal, horisontell, diagonal)
- Inte bara "framtagande av planer", utan även **beslutsfattande** (berör olika nämnder, styrelser, organisationer)

- Rationalitet, formalitet, legala-byråkratin ←----→ Social facilitering, informalitet, nätverk
- Kontrollerbarhet, förutsägbarhet, rutiner ←----→ Svårpåverkbart, oförutsägbarhet, problemlösning
- Teknisk, expertdriven, effektiv ←----→ Sociala värden, demokratisk, intressen

- Behövs både och: formalitet/procedurer och flexibla sätt att hantera problem & adaptivt beslutsfattande

3 KÄLLOR TILL OSÄKERHETER

KUNSKAP

Ex. "Vi behöver undersöka markföreningar"; "hur skall kollektivtrafiken dras"; "vilka industriutsläpp har vi i närheten och vilka gränsvärden gäller..." - **MER INFORMATION OCH KUNSKAP**

VÄRDEN

Ex. "Vad säger politikerna om bilens roll i centrum?"; "hur skall miljövärden prioriteras i relation till sociala värden"; "Vi behöver få klarhet i vad invånare värdesätter på platsen..." - **KLARGÖR MÅLEN**

SAMBAND

Ex. "Vilka beslut behöver vi ta"; "vilka beroenden finns det mellan den industrin och länsstyrelsen"; "behöver vi inkludera företagarföreningen"; "vilka förvaltningar har ansvaret för vägen..." - **MER KOORDINERING**

UTFORSKA

KLARGÖR

KOORDINERA

Feedback och ständig anpassning

Beslut, överenskommelser

MEKANISK OCH ORGANISK ORG

MEKANISK ELLER MASKINORGANISATION

RUTINER, PROCEDURER, REGLER, BESLUTSHIERARKI, FUNKTIONER
FUNGERAR BRA FÖR **FÖRUTSÄGBARA SITUATIONER**

ORGANISK ELLER PROBLEMDRIVEN ORGANISATION

FLEXIBILITET, PROBLEMLÖSNING, "ADHOC-STRUKTURER"
FUNGERAR BRA FÖR **TURBULENTA OCH OSÄKRA SITUATIONER**

VIKTIGT!

- HUR ORGANISERAR MAN EN **ORGANISK** ORGANISATION "INOM RAMEN" FÖR EN **MEKANISK** ORGANISATION (OFFENTLIG BYRÅKRATI)?
- HUR **KOPPLAS** DEN ORGANISKA OCH MEKANISMA SAMMAN?
- HANTERING AV OSÄKERHETER = KOSTNADSDRIVANDE (TEAM-PROCESSER, PROCESSLEDARE, INTERAKTION)

STRATEGI :

INOM-ORGANISATORISK:

- SKAPA SMÅ OCH TILLFÄLLIGA SJÄLVSTYRANDE ENHETER
- SATSA PÅ ÖKAD INFORMATIONSFLÖDE
- SKAPA HORIZONTELLA BESLUTSNIVÅER
- SKAPA **LÄNKANDE STRUKTURER**
- GEMENSAM KULTUR OCH MENING (VARFÖR)

OMVÄRLDEN:

- SKAPA INTER-ORGANISATORISKA ARENOR + KOORDINERING
- ÖKAD OMVÄRLDSBEVAKNING

STÖDJANDE ORGANISATION

FLEXIBILITET

”SLACK” – RESURSER

INTENSITET / FOKUS

”SMÅ BESLUT”

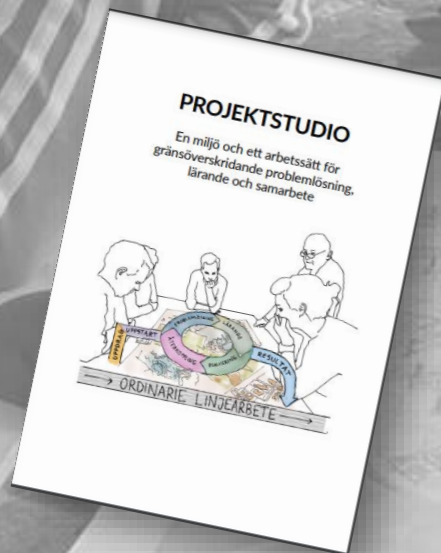
”HANTERINGSMILJÖER”

GRÄNSGÅNGARE

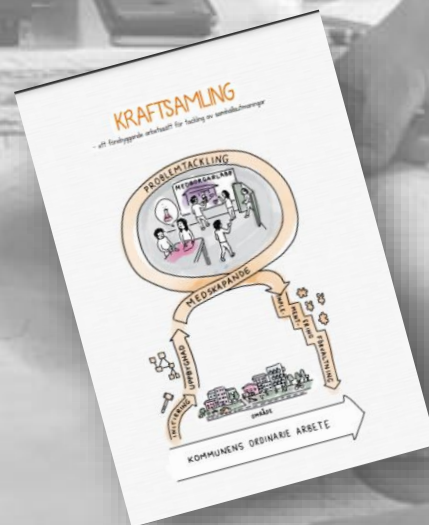
GRÄNSMILJÖER/GRÄNSSNITT

PROJEKTSTUDIO

KRAFTSAMLING

[Ladda ner.](#)

[Ladda ner.](#)

Strömberg, K. (1986). *Planera med osäkerheter! en metodik för tvärsektoriell planering tillämpad på kommunal bostadsförsörjning.*

Friend, J. K., & Hickling, A. (1997). *Planning Under Pressure: The Strategic Choice Approach:* Butterworth-Heinemann.

Stacey, R. D. (2002). *Strategic Management & Organisational Dynamics: the challenge of complexity.* . Prentice-Hall: Harlow.